

5.6.3 Přírodopis

Charakteristika předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Samostatný vyučovací předmět Přírodopis vychází obsahově ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Svým obsahem navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět na 1. stupni. Žáci postupně poznávají souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví.

Vzdělávání v předmětu Přírodopis vede k:

- rozvíjení zájmů o přírodu a život v přírodě
- umožnění poznání přírody jako vzájemně propojeného systému
- chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností
- schopnosti aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě

Předmět Přírodopis se na 2. stupni školy vyučuje jako samostatný předmět v 6. - 9. ročníku. Časová dotace: celkem 7 hodin týdně, v 6.-8. ročníku po 2 hodinách týdně, v 9. ročníku 1 hodina týdně (v 8. ročníku je 1 hodina z disponibilní dotace).

Formy a metody výuky přírodopisu: výkladové hodiny, práce ve skupině, pozorování a pokusy, školní projekty, vzdělávací programy a terénní výuka (cvičení a pozorování v terénu, přírodopisné exkurze). Při výuce jsou používány učebnice, pracovní listy a sešity, přírodniny a další pomůcky.

Výuka probíhá v odborné učebně přírodopisu a v kmenových učebnách. Žáci pracují v rámci celé třídy, ve skupinách, párově i individuálně. Při laboratorních pracích se běžná třída dělí na polovinu. Terénní výuka se uskutečňuje v blízkém okolí školy nebo jako exkurze do vzdálenějších lokalit.

Realizace předmětu probíhá v úzké koordinaci s dalšími vyučovacími předměty (Fyzika, Chemie, Zeměpis, Výchova ke zdraví) a společně s nimi integruje související témata.

Vědomosti, dovednosti, návyky, postoje a hodnoty, které si žáci osvojí v přírodopise, tvoří východisko pro osvojení a vnímání klíčových kompetencí.

Průřezová témata:

Předmět Přírodopis integruje průřezová témata a jejich okruhy:

Osobnostní sociální výchova - rozvoj schopností poznávání, komunikace, psychohygiena, sebepoznání a sebepojetí (utváření praktických dovedností, rozvoj smyslového vnímání, vzájemné poznávání, rozvoj komunikačních dovedností)

Environmentální výchova - základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, ekosystémy, vztah člověka k prostředí (ochrana životního prostředí, vztah člověka k životnímu prostředí, voda, vzduch, příroda)

Multikulturní výchova - etnický původ (rozmanitosti různých kultur, rovnocennost etnických skupin)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

Učitel:

- motivuje žáky k získávání přírodopisných informací z různých zdrojů
- vede žáky k nalezení a osvojení si vhodného způsobu učení

- zadává úkoly a referáty a vede žáky k jejich vyhledávání a zpracovávání
- směřuje žáky k propojování poznatků z jiných vzdělávacích oblastí, k objasňování vztahů v přírodě a vlivu člověka na přírodu
- vede žáky k nalézání odpovědí na příčiny přírodních jevů a dějů
- předkládá různá pozorování a experimenty a vede žáky k vyvozování závěrů

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a kombinování informací z různých zdrojů
- předkládá problémové úlohy a usiluje o využití různých metod k řešení
- pomáhá žákům objevovat související problémy při praktických úkolech, hodnotí správnost laboratorních výsledků
- vede žáky ke hledání logických vazeb a souvislostí v přírodě

Kompetence komunikativní:

Učitel:

- umožňuje a pomáhá žákovi formulovat a vyjadřovat své názory a myšlenky - výstižně a ve správném logickém sledu
- napomáhá diskusi ve třídě a směřuje žáky k nalézání společných řešení
- vede žáky k naslouchání a respektování názorů druhých
- vyžaduje užívání správných biologických termínů
- pomocí skupinové práce a projektového vyučování vede žáka ke komunikaci ve skupině podle pravidel

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- vyžaduje rozdělení pracovních úkolů ve skupině, vytváření pravidel pro práci v týmu a kontrolu dodržování postupů práce
- vede žáky k ochotě pomoci druhým a podle potřeby umět o pomoc požádat
- umožňuje žákovi hodnocení výsledků své práce a práce ve skupině

Kompetence občanské:

Učitel:

- vede žáky k pochopení, respektování a dodržování základních společenských pravidel a norem
- podporuje u žáků zájem o prostředí, ve kterém žijeme
- objasňuje a zdůvodňuje na konkrétních příkladech nutnost ochrany přírody
- posiluje u žáků zodpovědnost za zachování udržitelného rozvoje společnosti
- klade důraz na přírodní krásy a pochopení přírodních hodnot
- vede žáky k uplatnění znalostí a dovedností v praktickém životě

Kompetence pracovní:

Učitel:

- předkládá žákům použití a uplatnění získaných přírodopisných dovedností a vědomostí v praktickém životě
- dohlíží a vyžaduje od žáků dodržování pravidel bezpečného chování v terénu a základních pravidel hygieny
- vede žáky k uplatnění osvojených vědomostí a dovedností v praktickém životě

Kompetence digitální

Učitel:

- podporuje zapojení digitálních technologií do výuky, do přípravy na výuku
- vyžaduje od žáků ovládnutí běžně používaných digitálních zařízení a jejich aplikací
- posiluje rozhodování, kterou technologii pro jakou činnost či řešený problém využít
- vyžaduje vyjadřování se pomocí digitálních technologií